

УДК 004.9

Г. Липак, О. Липак

(Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя)

ТЕХНОЛОГІЧНІ ПЛАТФОРМИ ПРЕДСТАВЛЕННЯ ОЦИФРОВАНОЇ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ

UDC 004.9

Н. Lyrak, O. Lyrak

(Ternopil Ivan Puluj National Technical University, Ukraine)

TECHNOLOGICAL PLATFORM FOR THE PRESENTATION OF THE DIGITAL HISTORICAL AND CULTURAL HERITAGE

Питання переведення у цифровий формат фондів установ, що зберігають культурну та історичну спадщину людства, підняли фахівці США та Великобританії ще в середині 90-х рр., і з тих пір у світі триває інтенсивна робота над представленням в електронному середовищі об'єктів історико-культурної спадщини. Розвивається нова науково-прикладна дисципліна «Digital Curation», основним завданням якої є збереження і управління цифровим матеріалом для забезпечення доступу до нього в довгостроковій перспективі Серед найпомітніших європейських ініціатив, спрямованих на збереження культурної спадщини – створення концепції Єдиного інформаційного простору, програми «Цифрові бібліотеки-2010» («i2010: Digital Librares»), «Європа-2020: стратегія розумного, стійкого й всеосяжного зростання» («Europe 2020 strategy»).

Сучасний ринок ІТ пропонує чимало готових рішень - технологічних платформ для побудови цифрових бібліотек, репозитаріїв і електронних архівів, що забезпечують легке розташування оцифрованих об'єктів історико-культурної спадщини та зручний доступ до них. Серед найпопулярніших – DSpace, EPrint, Greenstone, Fedora, Omeka, ін.

DSpace – відкрите ПЗ, що забезпечує інструменти для керування цифровими активами, і зазвичай використовується як основа для колективних архівів; підтримує широку різноманітність даних, зокрема книги, тези, 3D сканування об'єктів, фотографії, фільми, відео, набори дослідницьких даних та інші форми вмісту. ПЗ розповсюджується під ліцензією BSD, яка дозволяє користувачам налаштовувати та розширювати ПЗ за їхніми потребами. **EPrints** – пакет вільного ПЗ для побудови архівів відкритого доступу, сумісних з протоколом ініціативи відкритих архівів для отримання мета-даних. EPrints розроблено у Саутгемптонському університеті та випущено під ліцензією GNU GPL. Налаштування архіву EPrints включає зміну конфігураційних файлів, написаних на Perl чи XML. Вигляд архіву задається HTML-шаблонами, таблицями стилів та вбудованими зображеннями. **Greenstone** — вільно поширювана програма для створення і підтримки цифрових онлайн бібліотек, що розробляється у рамках проекту електронної бібліотеки Нової Зеландії і розповсюджується під ліцензією GNU GPL. Унікальність – в можливості зберігання та дуже швидкого пошуку у значних обсягах даних завдяки зберіганню усіх проіндексованих документів. Бібліотека може зберігати в собі дані будь-якого формату, а для створення пошукового індексу використовується покращений варіант алгоритму MG (Managing Gigabytes) MGPP (Managing Gigabytes ++). **Fedora** є гнучкою модульною платформою з відкритим вихідним кодом і вбудованою системою підтримки даних, яка відмінно підходить для зберігання і доступу до цифрових архівів та бібліотек. Платформа використовується для забезпечення доступу до дуже великих і складних цифрових колекцій історичних і культурних матеріалів та наукових даних; може зберігати файли будь-якого типу, в тому числі файли метаданих. **Omeka** – це вільне ПЗ на основі системи керування вмістом з відкритим кодом для онлайн-електронних колекцій. Omeka як веб-застосунок дозволяє публікувати, експонувати цифрові об'єкти культурної спадщини, а також розширювати їх функціональність за допомогою тем та плагінів. Omeka – це легке рішення, яке фокусується на відображенні вмісту та використовує стандарт метаданих Дублінського ядра. Завдяки простоті налаштування та потужним можливостям платформа займає лідируючі позиції на ринку.